

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Palvelussuhteen ehdot valtion henkilöstövoimavarojen joustavassa käytössä

Valtiovarainministeriön julkaisu – 17/2016

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

PL 28 (Snellmaninkatu 1 A) 00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin 0295 16001 (vaihde)

Internet: www.vm.fi

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö/Tietotuki- ja julkaisuyksikkö/ Pirkko Ala-Marttila

Helsinki 2016

Kuvailulehti

Julkaisija ja julkaisu-aika	Valtiovarainministeriö, joulukuu 2015	
Tekijät	Palvelussuhteen ehdot valtion henkilöstövoimavarojen joustavassa käytössä -työryhmä Neuvotteleva virkamies Lauri Liusvaara, Valtiovarainministeriö, työryhmän puheenjohtaja Neuvotteleva virkamies Päivi Lantto, Valtiovarainministeriö, työryhmän sihteeri	
Julkaisun nimi	Palvelussuhteen ehdot valtion henkilöstövoimavarojen joustavassa käytössä	
Asiasanat	palvelussuhteen ehdot, valtion henkilöstö, henkilöstövoimavara	
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtiovarainministeriön julkaisuja 17/2016	
Julkaisun myynti/jakaja	Julkaisu on saatavissa pdf-tiedostona osoitteesta www.vm.fi/julkaisut .	
ISBN 978-952-251-773-9 (PDF) ISSN 1797-9714 (PDF)	Sivuja 16	Kieli Suomi

Tiivistelmä

Työryhmän tehtävänä oli selvittää palvelussuhteen ehtoihin liittyviä tilanteita ja periaatteita, kun henkilö suostumuksellaan siirretään määräajaksi työskentelemään myös osittain toisen viraston toimivaltaan kuuluvissa tehtävissä.

Työryhmän tuli selvittää valtion virkamieslain 20 §:n soveltamiseen mahdollisesti liittyviä palvelussuhteen ehtokysymyksiä ja raportoida havaitsemistaan kehittämisen- ja muista tarpeista 15.12.2015 mennessä.

Työryhmä ehdottaa, että päädyttäessä laatimaan ohjeistusta valtion virkamieslain 20 §:n soveltamisesta, tämän mahdollisen ohjeen liitteeksi tulisi muistilista -tyyppinen kirjaus asioista, joista todennäköisesti on tarpeellista keskustella tai jotka täytyy linjata siinä yhteydessä, kun määräys siirrosta annetaan. Muistilista voi perustua työryhmämietinnön liitteeseen 1.

Työryhmä on yksimielinen siitä, että henkilöllä tulee olla riittävässä määrin tiedossaan siirtoon liittyvät palvelussuhteen ehtojen muuttumiseen vaikuttavat seikat ennen suostumuksen antamista. Siirtyvällä virkamiehellä on lisäksi oikeus normaaliin perehdytykseen.

Presentationensblad

Utgivare och datum	Finansministeriet, december 2015	
Författare	Anställningsvillkoren vid flexibel användning av personalresurserna-arbetsgruppen Lauri Liusvaara, konsultativ tjänsteman, finansministeriet, arbetsgruppens ordförande Päivi Lantto, konsultativ tjänsteman, finansministeriet, arbetsgruppens sekreterare	
Publikationens titel	Palvelussuhteen ehdot valtion henkilöstövoimavarojen joustavassa käytössä	
Publikationsserie och nummer	Finansministeriet publikationer 17/2016	
Beställningar/distribution	Publikationen finns på finska i PDF-format på www.vm.fi/julkaisut .	
ISBN 978-952-251-773-9 (PDF) ISSN 1797-9714 (PDF)	Sidor 16	Språk Finska

Sammandrag

Arbetsgruppen hade till uppdrag att utreda situationer och principer i anslutning till anställningsvillkoren i situationer då en person, efter att ha gett sitt samtycke, överförs till att arbeta med uppgifter som delvis hör till ett annat ämbetsverks behörighetsområde.

Arbetsgruppen skulle utreda anställningsfrågor som kan ha beröring med 20 § i statstjänstemannalagen och rapportera om eventuella utvecklings- och andra behov före den 15 december 2015.

Arbetsgruppen föreslår att man i samband med utarbetandet av anvisningar för tillämpningen av 20 § i tjänstemannalagen till de ovan nämnda anvisningarna fogar en checklista över frågor som sannolikt bör diskuteras eller fastslås i samband med att överföringsbeslutet fattas. Checklistan kan basera sig på bilaga 1 till arbetsgruppspromemorian.

Arbetsgruppen är enhällig om att den som överförs i tillräcklig mån bör vara medveten om faktorer som i samband med överföringen ändrar på anställningsvillkoren före det slutliga medgivandet. Den tjänsteman som överförs har dessutom rätt till normal introduktion.

Sisältö

Valtiovarainministeriölle.....	7
Työryhmän toimeksiannon taustaa.....	9
Siirron perusteet.....	9
Lainmuutoksen vaikutukset palvelussuhteen ehtoihin	11
Sovellettavat virkaehtosopimukset.....	11
Suostumusten merkitys.....	12
Siirtoon liittyvät palvelussuhteen ehtokysymykset.....	12
LIITE 1	13

Valtiovarainministeriölle

Valtiovarainministeriö asetti 9. päivänä marraskuuta 2015 (VM121:00/2015) palvelussuhteen ehdot valtion henkilöstövoimavarojen joustavassa käytössä työryhmän.

Työryhmän tehtävänä oli selvittää palvelussuhteen ehtoihin liittyviä tilanteita ja periaatteita, kun henkilö suostumuksellaan siirretään määräajaksi työskentelemään myös osittain toisen viraston toimivaltaan kuuluvissa tehtävissä.

Työryhmän tuli selvittää valtion virkamieslain 20 §:n soveltamiseen mahdollisesti liittyviä palvelussuhteen ehtokysymyksiä ja raportoida havaitsemistaan kehittämis- ja muista tarpeista 15.12.2015 mennessä.

Työryhmä asetettiin toimikaudeksi 9.11.–14.12.2015. Työryhmä kokoontui yhteensä (3) kertaa.

Työryhmän puheenjohtajaksi nimitettiin neuvotteleva virkamies Lauri Liusvaara sekä jäseniksi neuvotteleva virkamies Miska Lautiainen valtiovarainministeriöstä, neuvotteleva virkamies Päivi Lanttola valtiovarainministeriöstä, neuvottelupäällikkö Kristian Karrasch ja sopimustoimitsija Jorma Viiala Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:stä, vastaava lakimies Ari Komulainen ja lakimies Anna-Liisa Häkkinen Palkansaajajärjestö Pardia ry:stä, neuvottelupäällikkö Markku Nieminen Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:stä ja neuvottelujohtaja Tarja Niemelä Suomen lakimiesliitto ry:stä. Työryhmän jäsen Päivi Lanttola on toiminut työryhmän sihteerinä.

Työryhmä ehdottaa, että päädyttäessä laatimaan ohjeistusta valtion virkamieslain 20 §: soveltamisesta, tämän mahdollisen ohjeen liitteeksi tulisi muistilista -tyyppinen kirjaus asioista, joista todennäköisesti on tarpeellista keskustella tai jotka täytyy linjata siinä yhteydessä, kun määräys siirrosta annetaan. Muistilista voi perustua työryhmämietinnön liitteeseen 1.

Työryhmä on yksimielinen siitä, että henkilöllä tulee olla riittävässä määrin tiedossaan siirtoon liittyvät palvelussuhteen ehtojen muuttumiseen vaikuttavat seikat ennen suostumuksen antamista. Siirtyvällä virkamiehellä on lisäksi oikeus normaaliin perehdytykseen.

Saatuaan työnsä valmiiksi työryhmä luovuttaa ehdotuksensa valtiovarainministeriölle.

Helsingissä 14.12.2015

Lauri Liusvaara

Miska Lautiainen

Päivi Lantola

Kristian Karrasch

Jorma Viiala

Ari Komulainen

Anna-Liisa Häkkinen

Markku Nieminen

Tarja Niemelä

Työryhmän toimeksiannon taustaa

Hallitus antanee alkuvuodesta 2016 esityksen valtion virkamieslain 20 §:n muuttamiseksi. Esityksen valmistelu on tapahtunut työryhmässä. Työryhmä on esittänyt että valtiovarainministeriö valmistelee tarvittaessa yhtenäisten käytäntöjen turvaamiseksi virastojen käytettäväksi ohjeistuksen VML 20 §:n soveltamisesta. Lisäksi henkilöstöjärjestöt esittivät erillisen työryhmän asettamista valmistelemaan VML 20 §:n soveltamiseen liittyviä palvelussuhteenehtokysymyksiä.

Esityksen tarkoitus on asiantuntijuuden hyödyntäminen nykyistä joustavammin hallinnon-alojen ja valtion virastojen välillä sekä työtehtävien määrän tasaaminen suuntaamalla tilapäisesti valtion henkilöstövoimavaroja nykyistä joustavammin sinne missä niiden tarve on suurin. Aloite siirrosta voi perustua myös viranomaisten tehtävien hoitamiseen perustuvaan erityiseen syyhyn. Henkilöstövoimavarojen joustavampi käyttö ja ICT:n tehokkaampi hyödyntäminen edistävät myös toimintojen digitalisaatiota.

Esityksen tavoitteena on myös henkilö- ja tehtäväkiertoa lisäämällä kehittää valtion henkilöstön ammattitaitoa. Tällä tavoin lisättäisiin virkamiesten monipuolista kokemusta erilaisissa tehtävissä ja organisaatioissa sekä mahdollistettaisiin laaja-alainen ja monipuolinen valtionhallinnon, hyvän hallinnon käytäntöjen ja menettelytapojen tuntemus.

Valtion virkamies voitaisiin suostumuksellaan siirtää määrääjäksi työskentelemään myös osaksi toisen viraston toimivaltaan kuuluvissa tehtävissä tai muun työnantajan kuin valtion palveluksessa. Siirto voitaisiin tehdä myös viranomaisten tehtävien hoitamiseen perustuvasta erityisestä syystä tai jos siirto edistää virkamiehen ammattitaitoa.

Virkamies pysyisi edelleen sen viraston virkamiehenä, jonka virkaan tai virkasuhteeseen hänet on nimitetty. Siirtopäätöksessä määriteltäisiin kuitenkin se, missä työ tehdään. Siirron aikana työtehtäviä voitaisiin tehdä sekä luovuttavassa että vastaanottavassa virastossa siirtopäätöksessä määritellyssä laajuudessa. Hallituksen esityksen mukaan säännöstä tulee soveltaa siten, että sekä luovuttavan että vastaanottavan viraston virkamiesten oikeusturvatakeet toteutuvat. Siirto ei voi myöskään perustua kelpoisuusvaatimusten kiertämiseen. Siirron tekemisessä on lisäksi huomioitava mitä säädetään henkilöstövoimavarojen uudelleen kohdentamisesta valtion talousarviomenettelyssä.

Siirron perusteet

Siirtämisen syyt voidaan jakaa ainakin kahteen ryhmään.

Siirron syynä voivat olla virastojen tehtävien hoitamiseen liittyvät syyt, jotka rajautuvat joko luonteeltaan pohjimmiltaan resurssikysymyksiksi, tai osaamistarvetta koskeviksi kysymyksiksi taikka näiden yhdistelmiksi.

Toisen kategorian muodostavat virkamiehestä johtuvat syyt, jotka luonteeltaan ovat joko ammattitaidon edistämiseen tähtäviä tai muutoin kokemuksen ja osaamisen monipuolista kartuttamista ja työllistymisen helpottamista jatkossa, kun virastojen tehtävärakenteet ovat muutoksessa.

Käytännön esimerkkejä syistä lähettävässä virastossa voivat olla mm.

- hetkellinen tai mahdollisesti pidempiaikainen resurssien ylimitoitus
- työllistymisen turvaaminen muuttuvassa tehtäväkentässä
- virkamiehen ammattitaidon kehittäminen ja tukeminen

Vastaanottava tai virkamiehen siirtoa pyytävä virasto voi olla asiassa aktiivinen esimerkiksi koska

- virastolla voi olla vajeita tarvittavista resursseista
- tilapäinen kasvu tehtävien määrissä
- tarve saada jokin yksittäinen tehtävä tai projektihoidettua
- tarve saada käyttöönsä tietynlaista osaamista

Lainmuutoksen vaikutukset palvelussuhteen ehtoihin

Määräaikaisen siirron perusteista säädetään lailla. Hallituksen esityksen mukaan virkamiesten palvelussuhteen ehtoihin sovelletaan, mitä niistä virkaehtosopimuksissa sovitaan tai laissa säädetään.

Virkamies pysyy määräaikaisen siirron ajan palvelussuhteessa siihen virastoon, jonka virkaan tai virkasuhteeseen henkilö on nimitetty. Henkilö työskentelee vastaanottavassa virastossa tämän viraston direktion, eli työnjohto-oikeuden piirissä mm. siltä osin kun direktio koskee vastaanottavan viraston tehtäviä ja niiden hoitamista. Direktio-oikeuden siirtymisellä tältä osin ei ole merkitystä palvelussuhteen ehtojen kannalta.

Sovellettavat virkaehtosopimukset

Koska siirtyvä virkamies pysyy palvelussuhteessa lähettävään virastoon, ei häneen sovellettavista virkaehtosopimuksista lähtökohtaisesti ole epäselvyyttä. Henkilöön sovellettavista virkaehtosopimuksista erityisesti tarkentavaa palkkausjärjestelmää koskeva virkaehtosopimus voi lähettävässä ja vastaanottavassa virastossa olla eri sopimus.

Valtion virastojen henkilöstö on pääsääntöisesti valtion palkkausjärjestelmien piirissä ja heihin sovelletaan tällöin tehtävän vaativuuteen ja henkilökohtaiseen suoriutumiseen perustuvia palkkausjärjestelmiä. Palkkausjärjestelmiä koskevat tarkentavat virkaehtosopimukset voivat sisältää yksittäistapauksissa myös muita palkkaustekijöitä.

Valtion yksittäisissä palkkausjärjestelmiä koskevissa tarkentavissa virkaehtosopimuksissa on sovittu kyseisten virkaehtosopimusten soveltamisalasta. Näin määritellään keihin virkamiehiin kyseistä palkkausjärjestelmäsopimusta sovelletaan. Koska kokonaan tai osittain toisen viraston tehtäviä hoitava virkamies pysyy lähettävän viraston palveluksessa, häneen sovelletaan tarkentavan virkaehtosopimuksen nojalla lähettävän viraston palkkausjärjestelmää.

Työryhmä pitää tärkeänä, että virkamiehen palkkauksessa huomioidaan määräaikaiseen siirtoon perustuva tehtävien vaativuustason mahdollinen muuttuminen. Henkilön tehtävien vaativuudessa ja henkilökohtaisessa suoriutumisessa tapahtuneet muutokset arvioidaan henkilöön sovellettavan palkkausjärjestelmän määräysten mukaisesti. Palvelussuhteen ehtoihin liittyviä muutoksia voidaan valtion virkamieslain mukaan toteuttaa tarvittaessa myös yksilöllisellä sopimuksella. On tärkeää, että virkamiehellä on suostumuksen antaessaan tiedossa, mikä vaikutus siirrolla on hänen palkkaukseensa.

Valtion virkamiesten palkkaturvasta on sovittu erikseen. Määräykset palkkatason turvaamiseksi eri tilanteissa ovat sopimuskaudelle 2014–2017 marraskuun 7. päivänä 2013 tehdyn valtion virka- ja työehtosopimuksen allekirjoittamispöytäkirjan liitteessä. Koska siirto perustuu virkamiehen suostumukseen, ei nykyisten sopimusmääräysten nojalla siirtotilanteessa voi olla kyse valtion yleisen virka- ja työehtosopimuksen allekirjoituspöytäkirjan liitteen kohdan 1) soveltamisesta (tehtävän vaativuus laskee työnantajan aloitteesta ja henkilö ei suostu).

Laajemmat ja luonteeltaan pysyvät muutokset tullaan edelleen toteuttamaan normaalin talousarvio-menettelyn yhteydessä. Edellä mainitut määräykset palkkatason turvaamiseksi koskevat näissä tapauksissa tilanteita, joissa henkilöstö siirtyy lain nojalla organisaatiomuutoksen yhteydessä tai virastojen fuusiotapauksia.

Kyse lähtökohtaisesti on tyyppillisesti yksittäisistä, määräaikaisista virkamiesten siirroista. Näin ollen palvelussuhteen ehdot tulevat tarkasteltavaksi pääsääntöisesti yksittäisten siirtotapausten osalta, jolloin esimerkiksi siirron perusteet, tehtävien määrä ja laatu sekä vaativuus vaihtelevat tapauskohtaisesti.

Suostumusten merkitys

Siirto tapahtuu pääsääntöisesti sekä lähettävän että vastaanottava viraston suostumuksella. Vastaanottavan viraston suostumus tulee lähtökohtaisesti sitä kautta että tarve siirrolle käytännössä todennäköisimmin syntyy juuri tämän viraston tarpeisiin liittyen. Siirto ei käytännössä perustuisi yksin ”lähettävän” tahon intressiin, mutta hallinnonalan ministeriöllä on kuitenkin myös toimivalta tarvittaessa määrätä siirrosta.

Kaikissa tapauksissa siirto edellyttää aina virkamiehen suostumusta. Virkamiehen suostumus on koko menettelyn toetutumisen kannalta ratkaiseva. Virkamiehellä absoluuttinen oikeus vaikuttaa siirron toteutumiseen tai toteutumatta jäämiseen.

Siirtoon liittyvät palvelussuhteen ehtokysymykset

Siirron yhteydessä tulee huomioida erilaisten siirtotilanteiden tosiasiallinen vaikutus työskentelyyn.

Eriyistä merkitystä on tällöin mm. sillä,

- onko työskentely toisen viraston palveluksessa kokoaikaista vai osittaista.
- tapahtuuko työskentely lähettävän viraston virkapaikalla vai vastaanottavan viraston tiloissa.
- missä määrin tehtävät vastaavat virkamiehen nykyisiä tehtäviä

Siirtoa suunniteltaessa huomioon otettavia seikkoja on esimerkinomaisesti lueteltu työryhmämietinnön liitteessä 1. Liitteen luettelo ei ole tarkoitettu tyhjenteväksi, eivätkä kaikki siinä mainitut seikat välttämättä nouse esiin kaikissa siirtotilanteissa.

On myös mahdollista, etteivät palvelussuhteen ehtoihin liittyvät yksityiskohdat siirron yhteydessä muutu. Mikäli muutoksia kuitenkin todetaan, työryhmä on yksimielinen siitä, että henkilöllä tulee olla ennen suostumuksen antamista riittävässä määrin tiedossaan siirron vaikutukset palvelussuhteen ehtoihin. Näitä ovat ennen kaikkea palkkaus tai sen määräytyminen ja muut olennaiset palvelussuhteen ehdot, joissa muutoksia voi tulla. Virkamiehen tulee myös itse perehtyä siirtoon liittyviin yksityiskohtiin.

Työryhmä esittää, että edellä kappaleen ”Työryhmän toimeksiannon taustaa” ensimmäisessä kappaleessa mainittua ohjeistusta laadittaessa tämän ohjeen liitteeksi tulisi muistilista -tyyppinen kirjaus asioista, joista täytyy keskustella tai jotka täytyy linjata siinä yhteydessä kun määräys siirrosta annetaan. Muistilista voi perustua tämän työryhmämietinnön liitteeseen 1.

Muistilistalla pyritään varmistamaan niiden asioiden tunnistaminen, joista siirron yhteydessä tulee keskustella.

LIITE 1

Valtion virkamieslain 20 §:n mukaisissa siirtotilanteissa huomioitaviksi tulevia seikkoja.

- Virastojen tulee varmistua siitä, että siirron osapuolet ovat selvillä tehtävien vaativuuden ja henkilökohtaisen suoriutumisen arviointeihin liittyvistä yksityiskohdista. Tällä varmistetaan arviointien käytännön toteutus, koska päätökset asiassa tekee lähettävä virasto, jonka virkaehtosopimusta sovelletaan (*arvioinnissa tarvittavan tiedon liikkuminen*). Tässä yhteydessä tulee myös todeta kehityskeskustelujen käyminen.
- Sovittavien asioiden suhteen on merkitsevää, muuttuuko siirrossa ensisijaisesti tehtävien määrä vai laatu eli hyödynnetäänkö virkamiehen työpanosta vai erityistä osaamista (*omalla tai muulla alalla*)
- Työntekopaikka / virkapaikan muutos
- Eräät muut edut, kuten esimerkiksi työterveyshuolto ja mahdolliset luontoisedut
  - maksuttomien etujen käyttämisestä voidaan sopia vapaasti (*esim. viraston oma kuntosali jne.*)
  - Verollisia ja maksullisia etuja tulee tarkastella siitä lähtökohdasta, ettei niitä normaalisti voi saada kummastakin työpaikasta yhtä aikaisesti
  - Työterveyshuollon järjestämisvelvollisuus säilyy kotivirastossa. Jos työtä tehdään fyysisesti eri paikkakunnalla, on kuitenkin syytä tarkentaa työterveyshuollon käyttöön liittyviä yksityiskohtia, esim. mitkä työterveysasemat ovat työntekijän käytettävissä.
- Siirron yhteydessä merkittäviä, mutta jokseenkin harvinaisia ovat esimerkiksi eri työaikamuotojen piiriin kuulumisen vaikutus ja siitä johtuvat ratkaisut.
  - Myös vastaanottavalla virastolla voi olla käytössään eri työaikamuotoja eri henkilöstöryhmillä, joten yhteisen työaikamuodon löytyminen voi olla mahdollista. Joka tapauksessa on tärkeää, että käytännön työaikajärjestelyt sovitetaan vastaanottavan viraston toimintaan.
- Siirtyvä virkamies on perehdytettävä vastaanottavan viraston sisäisiin toimintatapoihin.
- Vuosilomien ja virkavapauksien sekä muiden työnkeskeytysten osalta työnantajat joutuvat ottamaan huomioon toistensa tarpeet ja soveltamiskäytännöt. Tähän liittyvät mm. poissaoloista ilmoittaminen ja muista käytännöistä sopiminen (*Tämä tapahtuu luontevasti yleensä virkamiehen perehdyttämisen yhteydessä*).
- Lähettävän sekä vastaanottavan viraston ja virkamiehen välillä tulee varmistua yhteisestä käsityksestä liittyen työnjohdon jakautumiseen virastojen kesken ja sen suhteesta virkamiestä koskevaan päätöksentekoon (*käytännön työnjohto ja valvonta*)

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Snellmaninkatu 1 A

PL 28, 00023 VALTIOEUVOSTO

Puhelin 0295 160 01

Telefaksi 09 160 33123

www.vm.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)

ISBN 978-952-251-773-9 (pdf)

Joulukuu 2015